Частична предварителна оценка на въздействието	
Институция: Министерство на труда и социалната политика	**Нормативен акт:** Постановление за изнение на Наредбата за работното време, почивките и отпуските
◉ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	○ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за: ……
Лице за контакт: **Калина Петкова, директор на Дирекция „Трудово право, обществено осигуряване и условия на труд“**	**Телефон и ел. поща:** **Kalina.Petkova@mlsp.government.bg**

1. Проблем за решаване:

„Не са регламентирани ред и начин за прехвърляне на отпуск поради бременност и раждане след навършване на 6-месечна възраст на детето на един от родителите на майката или на бащата и ред и начин за прехвърляне на отпуск при осиновяване на дете след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя“.

1.1.Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

С промени в чл. 163, ал. 10 от Кодекса на труда - КТ (обн., ДВ, бр. 104 от 2022 г.) е регламентирана възможността отпускът поради бременност и раждане след навършване на 6-месечна възраст на детето със съгласието на майката да се прехвърля освен на бащата, но и на един от родителите на майката или на бащата.

Преди промените отпускът поради бременност и раждане след навършване на 6-месечна възраст на детето можеше да се прехвърля на бащата. Майката имаше възможност да прехвърля този вид отпуск на своите родители или на родителите на бащата, само когато бащата е починал, а ако той е неизвестен, отпускът можеше да се прехвърли на родителите на майката. С промените в КТ, в сила от 1 януари 2023 г., тези условия за ползване на отпуска от родителите на майката или на бащата отпаднаха.

Аналогични промени са приети и в чл. 164б, ал. 2 от КТ, с които се предоставя право за прехвърляне на отпуск при осиновяване на дете след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя. С промените в тази разпоредба отпадна изискването осиновителят да е починал, за да има право осиновителката да прехвърли този вид отпуск на един от родителите на осиновителката или на осиновителя.

Редът и начинът за ползването на отпуск поради бременност и раждане, прехвърлен от майката на бащата или на един от родителите на майката или на бащата, както и на отпуск при осиновяване на дете, прехвърлен на един от родителите на осиновителката или на осиновителя, са регламентирани в Наредбата за работното време, почивките и отпуските (НРВПО), в т.ч. нормативно са определени необходимите документи и съответните декларации, които следва да се подават от работниците и служителите за ползването им. В тази връзка е необходимо да бъдат извършени промени в НРВПО, за да се осигури съответствие на подзаконовата нормативна уредба с промените в чл. 163, ал. 10 от КТ и чл. 164б, ал. 2 от КТ и да се регламентират по безспорен начин редът и необходимите документи за ползване на отпуск поради бременност и раждане и при осиновяване, прехвърлен от майката (осиновителката) на един от нейните родители или на родител на бащата (осиновителя).

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Посоченият проблем не може да бъде решен в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности, доколкото чл. 163, ал. 16 от КТ и чл. 164б, ал. 12 от КТ изрично делегира правомощията на Министерския съвет да определи с наредба реда и начина за ползването на отпуск прехвърлен на един от родителите на майката (осиновителката) или на бащата (осиновителя). Поради това решаването на проблема налага промени в НРВПО.

1.3.Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Действащата нормативна уредба (КТ и НРВПО) не позволява решаване на проблема, тъй като с промените в КТ са променени условията и кръгът на правоимащите лица, които могат да ползват прехвърлен от майката отпуск поради бременност и раждане след навършване на 6-месечна възраст на детето или от осиновителката при осиновяване на дете след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване. Без извършване на съответните промени в НРВПО няма да са регламентирани и документите, които следва да се подават от работниците и служителите за ползването на тези видове отпуск.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Предвид задължителната делегация в чл. 163, ал. 16 от КТ и чл. 164б, ал. 12 от КТ, препращаща към уреждането на реда и начина за ползването на тези видове отпуск в акт на Министерския съвет (НРВПО), както и с оглед осигуряването на единна и непротиворечива практика и съответствие на подзаконовия нормативен акт (НРВПО) с нормативен акт от по-висока степен (КТ), е необходимо да бъдат извършени нормативни промени в НРВПО.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Последващи оценки на Наредбата за работното време, почивките и отпуските не са извършвани.

2. Цели:

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

Цел 1 „Осигуряване на съответствие на разпоредбите на НРВПО с нормативен акт от по-висока степен – Кодекса на труда“.

Цел 2 „Гарантиране на ясни правила за ползване на прехвърлен от майката отпуск поради бременност и раждане на един от родителите на майката или на бащата или на прехвърлен от осиновителката отпуск при осиновяване на дете след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя“.

3. Заинтересовани страни:

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

1. **Пряко заинтересовани страни:**

- Наети лица по трудово и служебно правоотношение (работници и служители) - 2 276 349 (по данни на НСИ – „Наблюдението на работната сила през м. септември 2022 г.“);

- Предприятия с едно и повече наети лица по трудово или служебно правоотношение (работодатели) – 199 225 (по данни на НСИ - годишно изследване за 2021 г. - „Заети лица, средства за работна заплата и други разходи за труд“)

2. Косвено заинтересовани страни:

- Контролните органи на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ - при осъществяване на контрол относно спазването на трудовото законодателство;
- Министерството на труда и социалната политика – при даване на указания във връзка с прилагането на наредбата.

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем „Не са регламентирани ред и начин за прехвърляне на отпуск поради бременност и раждане след навършване на 6-месечна възраст на детето на един от родителите на майката или на бащата и ред и начин за прехвърляне на отпуск при осиновяване на дете след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя“.

Вариант 1 „Без действие“:

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

Описание:

Вариантът „Без действие“ се характеризира с непредприемането на никакви действия. При този вариант настоящите разпоредби на НРВПО ще продължат да са в сила. Прехвърлянето на отпуск на бащата или на осиновителя ще става в съответствие с нормативните изисквания, но ако майката или осиновителката желае да прехвърли правото на ползване на отпуск на един от нейните родители или на родител на бащата (осиновителя), начинът и редът, в т.ч. съответните документи, които следва да се предоставят от правоимащите лица, няма да са регламентирани. За ползване на прехвърлен отпуск от родителите на майката или на бащата ще продължава да се изисква акт за смърт на бащата, а за ползване на отпуск от родител на майката ще е необходимо да се декларира, че бащата е неизвестен. За прехвърляне на отпуск от осиновителката ще е необходимо представянето на акт за смърт на осиновителя.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При Вариант 1 „Без действие“ не се очакват положителни (икономически/социални/екологични) въздействия върху заинтересованите страни.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Вариант 1 „Без действие“ създава правна несигурност, поради несъответствието на разпоредбите на НРВПО с промените в чл. 163, ал. 10 от КТ и чл. 164б, ал. 12 от КТ.

- За работниците и служителите:

Непредприемането на действия за нормативна промяна ще окаже отрицателно въздействие върху лицата, тъй като няма да са уредени редът и начинът за прехвърляне на ползването на отпуск поради бременност и раждане на един от родителите на майката или на бащата или на отпуск при осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя. Това ще постави в риск от неблагоприятни последици както майките (осиновителките), така и родителите на майката (осиновителката) или на бащата (осиновителя), за които няма да е ясна процедурата за прехвърляне на съответния вид отпуск и документите, които следва да се подадат за ползването му.

- За работодателите:

Вариант 1 ще се отрази отрицателно на тази група лица, поради лисата на нормативно определен ред и начин за ползването на отпуск поради бременност и раждане на основание чл. 163, ал. 10 от КТ или на отпуск при осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя. Няма да са ясни документите, които следва да се подават от лицата, които желаят да ползват съответния вид отпуск. Това е предпоставка за трудови спорове и проблеми при администрирането на трудовите отношения.

- За контролните органи на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“:
Посоченият вариант ще се отрази негативно върху възможността за осъществяване на ефективна и ефикасна контролна дейност, доколкото няма да е нормативно определен редът и начинът за ползването на прехвърлен отпуск поради бременност и раждане на основание чл. 163, ал. 10 от КТ от един от родителите на майката или на бащата или на отпуск при осиновяване на основание чл. 164б, ал. 2 от КТ от един от родителите на осиновителката или на осиновителя. Това ще ограничи възможностите за предприемане на предвидените в законодателството принудителни административни мерки при нарушение на трудовите права. Ще се повиши броят на жалбите и сигналите, подавани от правоимащи лица, които не могат да ползват съответния вид отпуск.
- За Министерството на труда и социалната политика:
Посоченият вариант ще се отрази негативно върху администрацията на Министерството на труда и социалната политика, поради необходимостта от изготвяне на отговори на запитвания и даване на указания по конкретни казуси във връзка с неясноти и празноти в нормативната уредба по отношение на възможността отпускът поради бременност и раждане да се прехвърли на един от родителите на майката или на бащата и на възможността да прехвърляне правото на ползване на отпуск при осиновяване на един от родителите на осиновителката или на осиновителя.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)
Специфични въздействия: Не са налице специфични въздействия.
Въздействия върху малките и средните предприятия: Вариант 1 „Без действие“ няма да окаже въздействие върху малките и средните предприятия.
Административна тежест: При този вариант административната тежест по отношение на всяка от групите заинтересовани лица няма да бъде променена.

Вариант 2 „Регламентиране на ред и начин за прехвърляне на отпуск поради бременност и раждане след навършване на 6-месечна възраст на детето на един от родителите на майката или на бащата и на отпуск при осиновяване след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя“

2.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

Описание:
При този вариант на действие ще се приемат нормативни промени, с които се регламентират ред и начин за прехвърляне на отпуск поради бременност и раждане след навършване на 6-месечна възраст на детето на един от родителите на майката или на бащата, както и ред и начин за прехвърляне на отпуск при осиновяване след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя. Ще се регламентират необходимите документи, които следва да подават правоимащите лица до работодателя. При този вариант на действие нормативната уредба ще определи ясна процедура за ползване на прехвърления от майката отпуск поради бременност и раждане и за ползване на прехвърления от осиновителката отпуск при осиновяване.
Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:
С предложените промени ще се постигне съответствие на подзаконовия нормативен акт - НРВПО с разпоредбата на чл. 163, ал. 10 от КТ и чл. 164б, ал. 2 от КТ. Ще се внесе прозрачност и яснота, ще се подобри административното обслужване на гражданите и възможността за осъществяване на контрол за спазване на трудовото законодателство. Ще се оправдаят очакванията към администрацията за законност, компетентност и ефективност, както и желанието за навременно регулиране на отношенията.
- За работниците и служителите:

Този вариант на действие ще окаже положително влияние върху лицата, за които ще са ясни редът и начинът за ползване на прехвърлен от майката отпуск поради бременност и раждане и от осиновителката на отпуск при осиновяване, в т.ч. ще са определени необходимите документи, които следва да подават правоимащите лица до работодателя. Това ще гарантира трудовите права на работниците и служителите и ще намали възможността за грешки и проблеми при ползването на правата.

- За работодателите:

Вариант 2 ще се отрази положително на тази група лица поради ясно определените ред и начин за ползването на отпуск поради бременност и раждане при прехвърлянето му по реда по чл. 163, ал. 10 от КТ и на отпуск при осиновяване по реда на чл. 164б, ал. 2 от КТ. Работодателите ще имат информация за сроковете и документите, необходими за ползването на тези видове отпуск, което улеснява изпълнението на законовите им задължения и намалява възможността за грешки и проблеми при прилагането на законодателството.

- За контролните органи на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“

Посоченият вариант ще се отрази положително върху възможността за осъществяване на ефективна и ефикасна контролна дейност, тъй като ще е нормативно определен редът и начинът за ползването на отпуск поради бременност и раждане, когато е прехвърлен на правоимащо лице на основание чл. 163, ал. 10 от КТ, както и на отпуск при осиновяване, когато е прехвърлен на основание чл. 164б, ал. 2 от КТ. Това ще предостави възможност за прилагане на предвидените в законодателството принудителни административни мерки при нарушение на трудовите права.

- За Министерството на труда и социалната политика:

Посоченият вариант ще се отрази положително върху администрацията на Министерството на труда и социалната политика поради избягване на възможността от възникване на спорни практики, породени от неясноти и празноти в нормативната уредба, съответно до намаляване на броя на исканията, свързани с даване на указания.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се идентифицират негативни икономически, социални или екологични въздействия върху нито една от групите пряко или косвено заинтересовани лица.

2.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Специфични въздействия:

Не са налице специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Вариант 2 няма да окаже въздействие върху малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Вариант 2 няма ефект върху административната тежест.

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

По проблем: „Не са регламентирани ред и начин за прехвърляне на отпуск поради бременност и раждане след навършване на 6-месечна възраст на детето на един от родителите на майката или на бащата и ред и начин за прехвърляне на отпуск при осиновяване на дете след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя“.

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2
Ефективно	**Цел 1** „Осигуряване на съответствие на разпоредбите на НРВПО с нормативен акт от по-висока степен – Кодекса на труда“.	ниска	висока

	Цел 2 „Гарантиране на ясни правила за ползване на прехвърлен от майката отпуск поради бременност и раждане на един от родителите на майката или на бащата или на прехвърлен от осиновителката отпуск при осиновяване на дете след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя“.	ниска	висока
Ефикасност	**Цел 1** „Осигуряване на съответствие на разпоредбите на НРВПО с нормативен акт от по-висока степен – Кодекса на труда“.	ниска	висока
	Цел 2 „Гарантиране на ясни правила за ползване на прехвърлен от майката отпуск поради бременност и раждане на един от родителите на майката или на бащата или на прехвърлен от осиновителката отпуск при осиновяване на дете след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя“.	ниска	висока
Съгласуваност	**Цел 1** „Осигуряване на съответствие на разпоредбите на НРВПО с нормативен акт от по-висока степен – Кодекса на труда“.	ниска	висока
	Цел 2 „Гарантиране на ясни правила за ползване на прехвърлен от майката отпуск поради бременност и раждане на един от родителите на майката или на бащата или на прехвърлен от осиновителката отпуск при осиновяване на дете след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя“.	ниска	висока

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6. Избор на препоръчителен вариант:

Вариант 2 „Регламентиране на ред и начин за прехвърляне на отпуск поради бременност и раждане след навършване на 6-месечна възраст на детето на един от родителите на майката или на бащата и на отпуск при осиновяване след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя“

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителните варианти (включително по отделните проблеми):

○ Ще се увеличи

○ Ще се намали

◉ Няма ефект

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителните варианти (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителните варианти (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителните варианти въздействат върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

○ Актът засяга пряко МСП

◉ Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителните варианти (включително по отделните проблеми):

При приемане на препоръчителния вариант не съществуват потенциални рискове от неговото прилагане.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

○ Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

◉ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Проектът на нормативен акт ще бъде публикуван на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерството на труда и социалната политика с 30-дневен срок за представяне на становища и предложения. Проектът на нормативен акт ще се съгласува в съответствие с чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.
Проектът ще бъде обсъден в Националния съвет за тристранно сътрудничество.
Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

○ Да

◉ Не

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

○ Да

◉ Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

……..……
…….
Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

НСИ – „Наблюдението на работната сила през м. септември 2022 г.“;
НСИ - Годишно изследване за 2021 г. - „Заети лица, средства за работна заплата и други разходи за труд“;

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:
Име и длъжност: Калина Петкова, директор на дирекция „Трудово право, обществено осигуряване и условия на труд“

Дата:

Подпис: